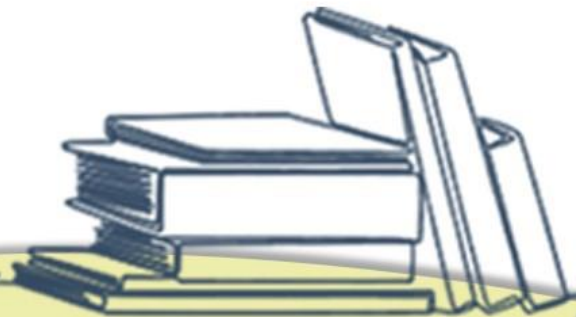
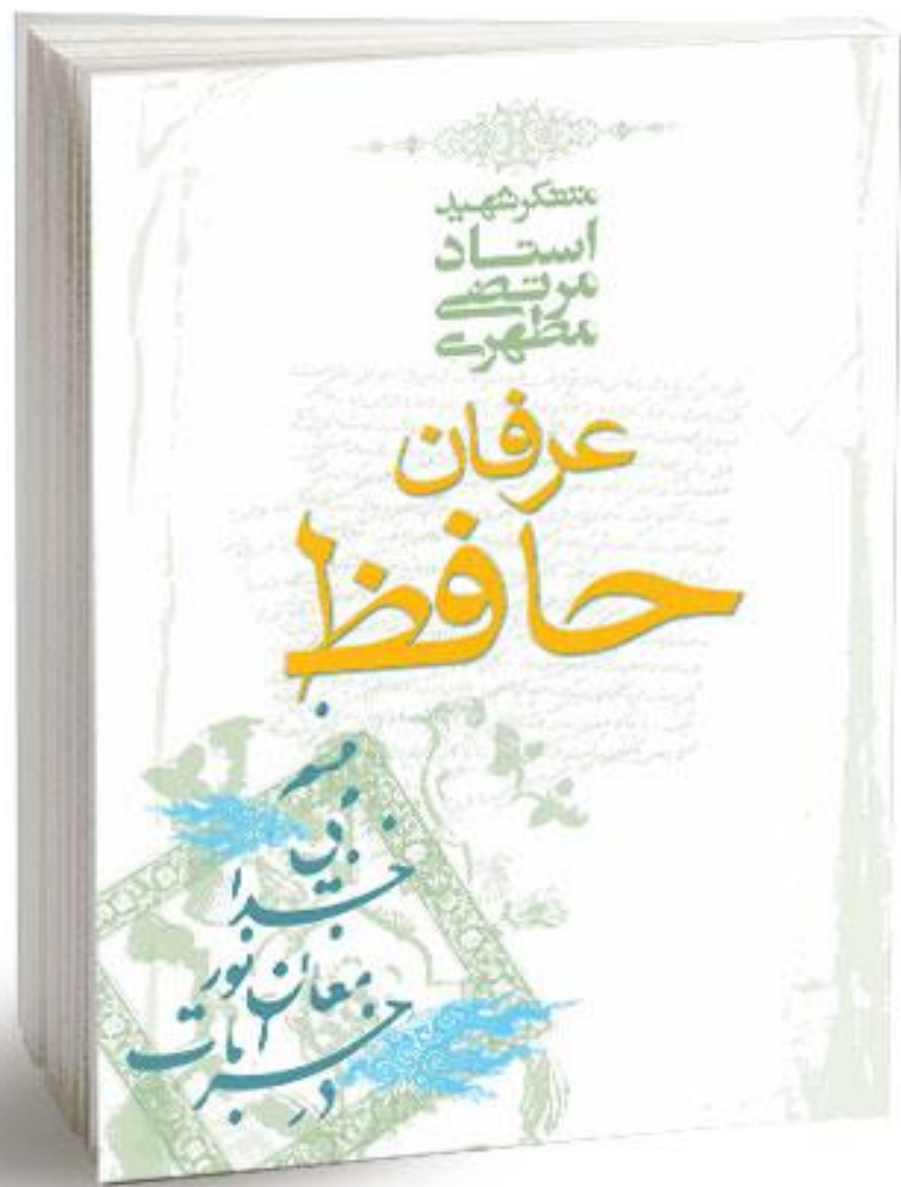

سیر مطالعاتی آثار

استاد شهید مرتضی مطهری رحمة الله عليه

➤ مقدمه
عرفان عملی : طی منازل سیر و سلوک از ابتدا تا انتها (یقظه تا فناء فی الله)
عرفان نظری : بینش خاص عرفا در مورد هستی و انسان

➤ راه‌های شناخت حافظ
تاریخ : عالم فاضل، نه شاعر و صوفی
دیوان وی ←

عدم امکان شناخت وی
به دلیل
عدم حجیت ظاهر کلام

حافظ یک شاعر هنرمند و عرفان تنها به عنوان سوژه در اشعار وی ←

اشعار حافظ تحت تأثیر حالات مختلف او بین المشرق و المغرب

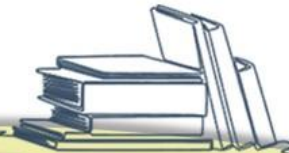
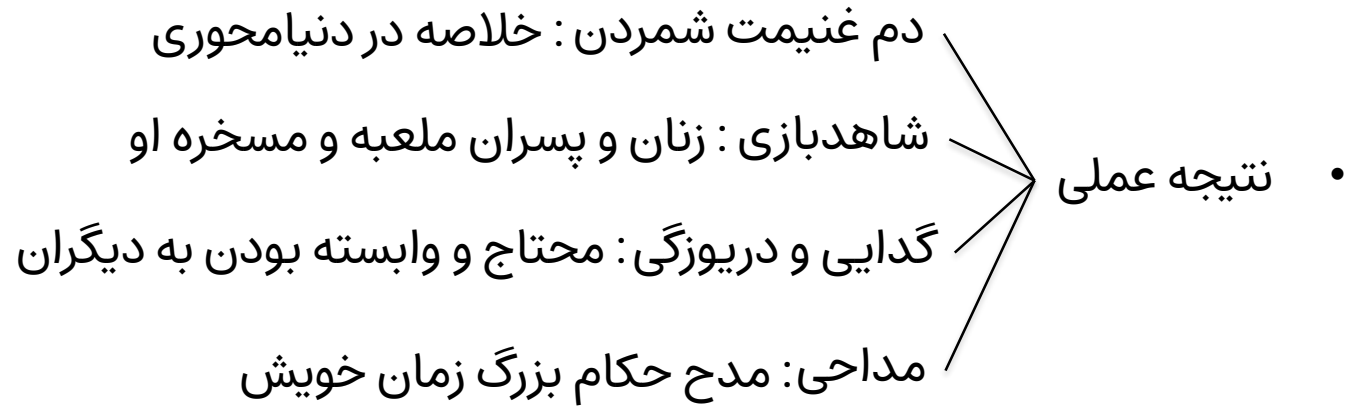
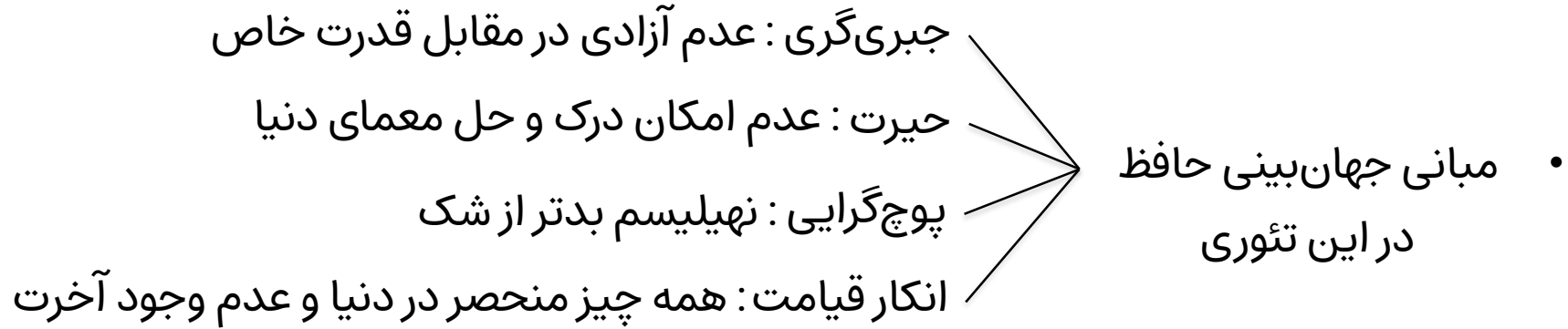
ظاهر اشعار حاکی از فسق و فجور او و عدم امکان تأویل عرفانی آن‌ها ←

عشق، مستی و عیاشی مربوط به دوران جوانی و تقوا، پاکی و گریه سحر
مربوط به پیری حافظ

شعر حافظ همه عرفان است و بس

ظاهر اشعار حاکی از فسق و فجور او و عدم امکان تأویل عرفانی آنها

شعر حافظ همه عرفان است و بس

- زبان سمبلیک عرفا > بهتر شدن کلام به خاطر فصاحت و بلاغت و زیبایی در الفاظ سمبلیک کوتاه بودن الفاظ بشر از افاده معانی عرفانی و عاشقانه

- اصول جهان بینی عرفان
 - وحدت وجود : عدم وجود وجودی جز وجود خداوند و موجودات تجلی و ظهور آن
 - وحدت تجلی : همه عالم محصول یک جلوه حق ← وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ
 - عشق : برخلاف فلاسفه عشق راز خلقت نه علم
 - حیات و تسبیح عمومی موجودات : همه چیز عاشق خدا و مسبح او
 - عالم مظهر جمال و جلال : عدم وجود نقص در عالم
 - معاد : بازگشت همه اشیاء به سوی خدا ← إِلَيْنَا الْمَصِيرُ
 - عدم اعتبار استدلال : لزوم تهذیب و عدم کفایت عقل و علم برای رسیدن به معرفت
 - نظام احسن : عالم تجلی خداوند و به همین علت عدم وجود نقص در آن
 - مقام بالای انسان : انسان خلیفه الله الاعظم و عالم کبیر، و جهان عالم صغیر
 - موطن قبلی انسان : انسان پرتویی از عالم قبل خود و بازگشتش هم به سوی آن عالم
 - غربت انسان : عدم تعلق انسان به این عالم به دلیل نفخه الهی او

